

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto . . . . . f. 4.—
Pol leta . . . . . „ 2.—
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternoliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje širke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Con. del Cristo 136 blizu živinskega trga kder se nahaja tudi upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Kaj je liberalizem, — kdo so liberalci?

Naš list ima od svojega začetka sem naloge, našemu narodu natančno razvijati in pojasnjevati politične pojme, posebno tiste, katere navadno izrazujemo s tujimi besedami, ker so te besede že davno vpletane pri drugih narodih. To je v sedanjih časih prav nam Slovincem prepotrebno, da dobi naše v politiki malo izurjeni ljudstvo zbrane in prave pojme o takih besedah in o bistvu stvari. Če tako ne bi delali, ostalo bi ljudstvo v temi, zabredlo bi lahko ali dalo se zapeljati takim, katerim je nevednost ljudstva vsčena v lastni prid. Dve taki besedi sta tudi: Liberalizem in liberalci. Takšne razprave pa niso vsak čas vseučne, ali zdaj so potrebne, ker prav zdaj ste se v naše časopise vrinili, in celo nam Sočanom očitajo nekateri listi, da smo liberalci, češ, s tem da smo postali bogve kaka hudobne spake; in vendar smo vedno tisti, kateri smo javno bili v prvem začetku našega društva in lista. Kaj pomnjate torej te besedi?

Obema je izvirnik latinska beseda: liberare osvoboditi ali oprostiti, ali libertas: svoboda. Torej moramo naš liberalizem imenovati: svobodnjaštvo, in liberalci: svobodnjake, ki so po vsem tem tisti, ki nameravajo katerega koli, n. p. posamezne ljudi, ali v državi stanovce in narode oprostiti krivic, sužnosti, pretežavnin, neopravičenih bremen, sploh slabega in hudega. To pomenja beseda sama na sebi, kajti kaj dobrega, poštenega, pravičnega odstraniti, temu ne bo nikdo rekel: osvoboditi-liberare.

Iz tega pa sledi, da morajo pravi, resnični svobodnjaki ali liberalci biti pravico-in resnicoljubni, pošteni možje, da morajo biti bistre glave, ki spoznavajo, kaj je zares slabega, zastarelega, napčnega v državi in pri narodu, da se ne zavrže, kar je hvale in obstanka vredno. Tudi morajo biti zvedeni, znajdeni in značajni možaki, da denejo kaj boljšega in primernejšega na mesto tega, kar se je odstranilo. Prav zato pravimo svobodnjakom tudi, da napredujejo, da so naprednjaci; drugi narodi jim dajajo ime: reformatorji.

Take liberalce, take vzvišene duhove je po zgodovini poslala božja previdnost državam in narodom, tudi človečanstvu, kedar je bila sila. Sreča so jim prinesli, in marsi kak skoro pogubljen narod se je zopet oživil in okrepal, če so mogli zmagati s svojimi misli; ker sami navdušeni in žrtoljubni so navdušili narod, da se je zdrnil in otel. Dotičnih zgledov bi se dalo mnogo naštet; en zgled naj nam bude Srbija.

Če jih pa narod ni poslušal, ker je bil že preveč gnjil, poginil je! Glejmo staro poljsko državo.

LISTEK.

Premišljevanje starega „učenjaka“.

Obrekovanje je vselej grdo, naj si bode učinjeno od te ali one strauke, od trdosrčnega možkega ali nežnega ženskega spola; vsaklor pa, ki se po javnem ali skrivnem obrekovanega čuti, ima vsled božjih in vsled človeških pravic pravo in dolžnost, se očistiti.

Res je sicer, da je skoraj po vsem letošnja zima kaj gorka in da le malo ledu nahajamo, ali resnica je tudi, da imamo pod milim nebom tudi še tu in tam kako deželico, ki se, akoravno so vse druge sestrice uže zelene in razne popke poganjajo, vedno še baha po lepo belem ogrinjalu. Zagotovim vas lahko, da je neka dežela — nočem jo ravno „deveto“ imenovati, še s precejšnim snogom obdarjena. Kder je sneg in primerni mraz je tudi večidelj led; ali slišati še ni bilo, da bi bilo zmrznilo črnilo v črnilniku, najmanje črno črnilo! Dokazano je torej, da je sumičenje, o „starem učenjaku“ v „Soči“ prazno, breztemeljito. Marsikdo poreče: „pričnimo s tem gospodom pričkanje

Vsi taki možje pa imeli so in imajo mnogo nasprotnikov in celo sovražnikov. Nasprotniki so jim vsi, katerim se je staro priljubilo, ki ljubih starih navad nočejo pustiti, če tudi priznavajo, da nji prav, in nekateri so prav zato hudi konservativci. — Drugi postanejo sovražniki, kajti vse stare navade, postave in naredbe, akopram so uže slabe, ne več primerne novim okolnostim in so zastarele, so pa take, da koristijo saj posameznim, ki se pri starem bogatijo, ali uživajo posebne časti. Nove preuredbe žugajo tem posameznim kako škodo, zgubo kako nepotrebne, pa masne službe, zgubo prazne časti ali kakega prevelkega upliva.

In če tudi se namerava jih odškodovati, vendar začinjajo divjati proti novemu. Nj psovke na svetu, da ne bi ž njimi ti sebičneži v lice bili svobodnjakom. Za to le en par zgledov.

Strašno so delali grofi in baroni na Francoskem po letu 1789, ko je tam parlament odpravil sužnost kmetovo, robote, desetine in druge take reči. Grdo so leta 1848. psovali naši grajščinski gospodje naše liberalne poslance, kateri so v državnem zboru glasovali, da se imajo tudi pri nas, pa z odškodbo odpraviti arbarji in priklade.

Kakošno grjenje i psovanje se je dalje začelo po neklih listih, ko so nove šolske postave osvobodile ljudske učitelje in so dale gledé šole kako pravico ljudstva, ki učitelje plačuje in šole vzdržuje.

Kedar hočejo svobodnjaci narod povzdigniti in mu kako pravico priboriti, črtajo in psujejo jih tisti, ki želijo, da bi bilo ljudstvo vedno neumno, ali ki hočejo sami namesto ljudstva tiste pravice živati.

Ne da se pa tajiti, da so po zgodovini nekateri svobodnjaki tudi škodovali, zamotljivi so, kakor vsak drugi tudi najmodrejši človek in pri naj boljši volji jim je nekaterokrat spodletelo. Najhuje so zabredli v Franciji v letih 1792. in 1797. Ali vseh tistih nesreč niso bili sami krivi, nego njih sovražniki starokopitniki so sklenili, da jih zatrejo, napovedali so jim krvav boj, vse hude strasti in strašni viharji so se uneli, in iz tega gotovo nij moglo dobrega nastati; vendar je pa naj drugim tudi to ostalo, da so je v Franciji od tega časa kmetom ohranila svoboda.

Večkrat se je zgodilo, so v imenu liberalizma delali ljudje, ki niso imeli gori v začetku omejenih lastnostij ampak celó nasprotno. Ti škodujejo največ pravim svobodnjakom, kajti svobodnjaštvo jim je le prijazna krinka, njih srce pa je gnezdno ljubavstva, vlade in denarjaželosti pa neopravičnosti. Ti so lažliberalci, hočejo imeti vse za se, ni krivo rabijo svobodo. Krivo rabiti se pa dá vsaka tudi najsvetejša stvar, in krivo rabiti so uže tudi vero; v dokaz en sam vzgled. Sko-

po časopisih, ker je to dan danes v navadi, — ali mož enakih namenov se bode zlo motil. Kar pove učenjaka, je res in se ne da odvreči, ker natanko vse preudari in potem še le govori. Tui nij pri njem osov, ki bi ga uplavljal in na druge pote spraviči hotele, ker on lahko z Vukotinovičem poje:

„V svakoji je moji sobi
Dovoljno prostora;
Osim mene i moje tice
Neima niti stvora!“

Mirno opazovaje dogodljaje po širokem svetu, človek, ne hote tu in tam predolgo ostoji, kar je vsa kemu človeku in torej tudi udu „učenjakega shoda“ odpustiti. Marsikdo bo menil, da so ti dogodki težsi v razpuru na Goriškem ali pa celo v voljni reformi. Tega ne! K temu je dovolj prostora nad črto ali pa v raznih „poslanih“, kder se vse navskrižem kava. Uzrok pravi ima se iskati v predpustu, ki je leto po vsem Slovenskem jako vesel. Povsod se pleše, ne samo po palačah in bornih bajtah, temuč tudi po množtevilnih čitalnicah, kder še nij po društvenih pravih ples prepovedan. Marskaka krasotica je danes še na plesu in v treh tednih pri poroki. To je, kar zares more zamrzuega človeka, ki mu nij ljubezen bila dana,

ro vsak Slovenec je ze slišal o knjigi: Kolomonov žegen. On obsega same vrzže, uči copernijo, vsako zarotovanje, pa ima vmes molitve, pobožne besede tudi v latinskem in grškem jeziku. Da bode zarotovanje prav „krafno“, mora se zarotovalec postiti, oče naš moliti i. t. d. Kedor je te bukve zložil, gledal je le na to da jih je dosta prodal in denar dobil. Prav tako in še huje krivo rabijo dandenes na Dunaji svobodo centralisti. Oni hočejo vse za Nemce, prav za prav za se, za majhno svojo tovarušijo, drugim nameravajo po zvižati vse vzeti in njimi gospodovati. Nepravični sebičniki so in postav, ki so jih sami izdelali, se ne drže, če imajo v sebi zares kaj svobodnjaškega; zatorej že niso liberalci.

Nas Sočane začinjajo nekateri psovati s tem imenom. Nu mi se teh ljudi ne bojimo prav nič, zlehko vestjo stopimo pred narod in naše bralce, oni naj sodijo, kakšni svobodnjaci smo dobri ali slabi.

Še enkrat direktne volitve.

(Koniec).

Če se pomisli, da ima volilna reforma, po ustavovereh s tako silo tirjana, izrečni namen, da se ž njo podre opozicija, ki se je dozdej naraščala iz deželnih zborov in da se hoče državni zbor pomnožiti le zaradi tega, da dobé neka mesta in korporacije več poslancev, kateri bodo pomnožili število ustavovercev in da tedaj takaj ne gre za svobodo in liberalne principe, ampak za naredbo, s katero si hočejo ustavoverci utrditi navlado: potem bo vsakemu jasno, da bode volilna reforma vse napake Schmerlingove sistema le še pomnožila, in ker je uže omenjena sistema pravo čudo, kar se tiče razdelitve volilne pravice in preziranja vseh drugih narodnostij na korist ene same, si lahko mislimo, da decembristom za volilno reformo roji ideja po glavi, kako bi prav hitro kontumacirali vse one narode in politične faktorje, kateri so jim bili do zdaj na poti. Hočejo napraviti namreč po vzgledu francoskega kralja Louis Philippe tu-li v Avstriji „chambre introuvable“ (neizvestljiv parlament) ali pa tako zvan „rumpf parlament“, kakoršnoga je rabil za svoje teroristične namene angleški diktator Cromwell.

Govori in piše se dosta ob okrepcanju državne ideje in ob okoriščanju nemškega kulturnega elementa; imajo li tisti, ki tako govore, jasen pojem o nasledkih nemške kulturne povodnji, in o tem, kako se bode živelo v Avstriji, kedar postane ustavoverni Eldorado?

presiliti, da utihne. Ples je torej daljni uzrok marsiktere sreče ali pa celo nesreče.

Kdorkol hoče, da se ženi,
Naj se prav ogleda;
Ker, kar zveže svoti oče,
Razvezat' se ne da.

Pri vsem tem je dalje tudi to žalostno, da imamo skoraj povsod le tuje ples in da naši stari plesi vedno boljje zginovajo, v tem, ko se novi narodni plesi uže ukoreninjujejo dovoljno. Značilno je, kar popeva neki jugoslovanski pesnik o raznih plesih. On pravi:

Kolo ples je za muzeve,
Mazurka za čile;
Za veselo česka polka,
Za plemstvo quadrille.

Nu da se ni valcer nebi
Imao na što tužit,
Ja bi njega igrao dovek
S dragom tesno združiti.

Ravno pri plesu ima človek priliko opazovati lepote ženskega spola, ravno tu se da vse uresničiti, kar sem uže nekdej o ženski lepoti zaznamoval. Ker sem imel takrat precejšna sreča s svojimi mnenjem o

Če uže sedaj ustavoverci niso v stanu vvesti vse tako pomembno oznanjene reforme, v svobodnem zmislu braneče ministerstva, da ne preseže proračuna: kako bo z Avstrijo še le potem, ko bo naš državni zbor pomnožen po takih ljudeh, ki imajo vezane roke in ne morejo oponirati ministerstvu, če bi tu imeli najboljše voljo. Mislijo li odkritosrčno in nasebni privrženci volilne reforme — dvomin, da jih je kaj tacih, — da bodo Avstrija kaj pridobila na svobodi in na razvitku, če ne bo imelo ministerstvo bati se nobene brzde proti samovoljnosti, po kateri se situacijo cedé vsakemu mogotcu?

Da! potem so nepotrebna vsa narodna zastopstva, vsi parlamenti!

Da našim ustavovercem in tistim, katerih patrio-tičeta ne gre dalje, nego do dispositionsfonda in do državnega žepa, ne roji po glavi dvomljivost in bojazen: to je karavno, kakor je gotovo, da korupcija le tam začne svoje korenine, kjer kraljuje parlamentarizem na videz. Kaj marajo taki poslanci, če so tudi igrači v rokah ministrov, da le svoj osebni namen dosežejo.

Pa tako ne mislijo, hvala bogu, še vsi poštene Nemci, kateri še niso obsedeni po hudicni poželjivosti. In vse drugo avstrijske narodnosti, bodo li one morale mirno gledati, kako se bodo razpolagali z njihovimi žepi in s krvjo njihovih sinov, iz kratka: kako se bodo ukazovalo njim brez njih? Bodo li oni kakor brezpravni sužnji udarce ustavovercev tiho in potrpežljivo prenašali?

Ali se ne bodo borili z vsemi postavnimi sredstvi proti krivici, proti nezashuzhenemu jarmu? Pa če bodo molčali in uklanjali se, se li ustavoverci nič ne boje nasledkov slabega dejanja? Skoro gotovo ne bi bila Avstrija tako nesrečna pri Magenti in pri Sadovi, če ne bi se bili tistokrat kontumacirali Italijani in Ogrji. Če pa ustavoverci še niso podučeni po skušnjah in mislijo, da ojačijo Avstrijo gledé brambovske ali vojskine moči s tem, da v kot potiskajo najzvestejše, najkrepkejše in najbolj izkušene narodnosti, se jako motijo in s tem zopet kažejo, da niso dobri Avstrijani.

Morda pa računijo mišljočiji zopet na kako vojsko mej državljanji, katera bi jim dopustila iztrebiti Avstrijo vseh slovanskih in romanskih elementov ter uničiti jih za zmerom, kakor se je gojilo pod tako zvanim meščanskim ministerstvom z Bokalji; do tega mnenja nas pripelje saj njih razdražljiva, prav kanibal-aks pisava proti Slovencem v njihovih organih.

A v tem se motijo, kakor je mir v Knezlaču stopil v prav slovečanskem zmislu nasproti njih ljudoljubnemu početju, tako bodo tudi v bodoče še marsikaka njih namera spodletela nad stanovitnostjo in zvestobo ter previdnostjo avstrijskih narodov, vkljub ozki zvozi dveh azijskikh ljudstev, kateri si hočejo prilastiti voditeljstvo v Avstriji; kajti zgodovina ne priznava obema enake hrabrosti in enake prebrisanosti, dasiravno nekateri madjarski bivši ministri razume joprav po židovsko barantati in zopet nek židovski minister na Pemskem suče meč prava prav po madjarsko.

Na pomoč strijca Bismarka naši ustavaki tudi prav računati ne smejo, kajti Bismark je uže davno izrekel, da Avstrija mora svoje težišče prenesti v Budo, ali pa še nižje na vshod.

Nasproti temu pa pravi zgodovina, da je Dunaj vkljub, ali prav za prav zbog svojega centralizma uže videl v svojih zidovih Čehe in Poljake in da je tudi Hrvatom in Srbom od leta 1848. znana pot po dunajskih predmestjih in vsi ti narodi niso imeli uztoka pozabiti onega pota za slučaj, če bi jih še kedaj klical njih cesar in kralj.

Videč tedaj mi Slovenci, da nam in Avstriji proti velika nevarnost po pohotnosti in vladolželjnosti ene stranke, katera se ne upira na ravno najmoralnejša načela; spoznavši, da nas hoče ta stranka po direktnih volitvah le še bolj pritiskati ter našim razum de-

želam vzeti vse stare, narodom hasljive pravice; spoznavši nadalje, da bi nam po nepravilnem volilnem redu in po nepravilni razdelitvi, namreč tako, da pride čez 2/3 poslancev na ustavoverna mesta, korporacije in na privilegirane velike posestnike; na večino obrtnikov, kmetovalcev, manjših posestnikov, tedaj na prave, največ denarnega in krvavega davka plačujoče, številno 2/10 avstrijskega ljudstva predstavljajoče državljane pa še ne 1/2 in kar bi vsled volilne reforme nastal tak položaj, da se moramo za več let podati v pasivni upor in vso našo nado staviti v kak srečen ali nesrečen dogodjaj: je nam treba in smo primorani, da v tej največji nevarnosti zaupno gledamo še na prestol, da se obrnemo po zgledu Čehov z adreso do našega cesarja, ter Njemu potožimo in ga prosimo, da On v svoji očetovski previdnosti in nepristranski pravičnosti mir napravi mej svojimi narodi.

Ta je skrajni korak, katerega moremo in moramo zalaj storiti, ko je naša narodnost, naš dom, naša blagostanje v nevarnosti.

Uže se po celem Kranjskem in po slovanskih krajih Štajerskega, Koroškega, na Tržaškem in Goriskem podpisuje adresa na Njegovo Veličanstvo, katere obsežek smo prinesli v zahtojem listu. Naj ne zamudi noben Slovenec pridružiti se še svojem podpisom temu gotovo vevlačnemu koraku, da vsi storimo svojo dolžnost, naj pa potem osoda prinese srečo, ali nesrečo.

Dopisi.

V Komnu 5. feb. [Izv. dop.] Našim čitalnicam na kmetih, pa tudi vsem kmetovalcem, posebno gorko priporočam, da se naroče poleg političnih, kratkočasnih in znanostnih listov, tudi na kmetijske kakor n. pr. na „Gospodarski List“, in enake slov. liste, da bomo tudi mi primorski deželani pri tako milem obnebi kaj bolje napredovali, in od naših polj, vrtov in drugih zemljišč in od živine več dohodkov dobivali, nego jih sedaj dobivamo.

Posebno pa mi bi se morali zanimati za umno kmetovanje, ker nam je priroda oločila nerodovitno zemljo; zato mora umnost nadomestiti, ker nam zemlja odreke.

Dragi prijatelji kmetijstva, le pogledimo v kakošnem stanu je naše kmetijstvo sploh. Davki so še enkrat in celo večkrat večji nego so bili pred malo leti; ljudij je vedno več; a žali bog, zemlja nam daje še vedno enake dohodke, nam jih ne vzvišuje, kakor gospodska davke. Iz ravno tega razloga moramo skrbeti, da nam bo dala tudi zemlja še enkrat toliko dohodkov ali pa še več, kar je prav lahko. To doseči nam je le z umom mogoče.

Zatorej pozor, kmetovalci, (posebno pa Vi Kraševci!) in glejte, da boste bolj in umnejše svoja zemljišča obdelovali nego jih ste do slej, kar bo vam in Vašim potomcem v veselje in prid.

Komenski rojak.

Iz Prage 28. jan. [Izv. dop.] Vaš list je uže omenil, kako se po vsem Českem podpisuje ogromna manifestacija ali peticija zoper direktne volitve in kako je ta manifest českega naroda uže v prvem hipu sovrage ustavaške potri, kajti suffrage universelle (občno glasovanje) pet milijonovega naroda gotovo ne prezre njegov kralj, h kojemu se v osodnem položaji mučni a nepotrti Čeh obrača, vsaj je to gorka prošnja za njegove tisočletne pravice, koje mu oholi, krivični praskoumški živelj krati.

Peticija se bo podpisavala samo še 8 dnij, kajti uže v ponedeljek potujejo na Dunaj h kralju dr. Rieger,

seidiču, kder zamore zarujevati, temveč postati mora resnično utelešena.

Sluga nesme biti na jeziku,

A v srcu želja steči diku,

Tko si samo slavoluke gradi,

On za mili narod ništ neradi.

Tako je govoril hrvatski pesnik leta 1847. in tudi danes še velja njegov izrek, samo da se malo osrčuje. Rekel mi bodeš: „O, kaj je to, to je le publika misel pozameznega pesnika, ki je bil gotovo tako idealističen in le teoretičen, kakor ti; dan danes nas izkušnja drugače uči.“ — Takemu človeku bi svetovati bilo počasneje mišljenje in mirneje kritikovanje jugoslovanskega pegazojezdeca. Ravno ta pesnik, dragi moj, je prav dobro vedel, da nij vse resnično, kar se pje in da samo branje pesni nij dovoljno; ali kar je resnega in dobrega, se kmalo spozna. Da se bode moji besedi verjelo, podam tu pesnikovo mnenje:

„Prijatelji naše narodnosti!

Prosim vas prelepo in iskreno:

Naše pesni čitat, nij še dosti,

S tem ničesar nij za dom storjeno;

Kder se kaka prilika ujavi,

Tam velja, da se vsak mož postavi!

Le od naše je odvisno volje,

Priti kmal na slabše, al na boljše.

—m—

dr. Karol Sladkovski in Klam Martinec ter mu v avdienciji predlože ogromne pole podpisov, protestov, proti novi volilni postav; vsled koje na dve tretjini Čehov pripada 33, na tretjino Nemcev — čujte! — 57 poslancev. V resnici pripada Čehom 60, a Nemcem 30 poslancev; v sesterskej Moravini tri četvrtine 9, na četrtnino Nemcev 27 poslancev, ko bi moralo ravno nasprotno biti. Nij čuda, da je do danes samo na Českem oglašeni blizo 50 taborov, na koj h bode 2. februarja narod javno i sloves o glasoval proti takemu privilegovanju nemškega življa. (To se va, da je vlada te tabre prepovedala. Ured.)

Največi tabor bode 2. prib. mes. na „žičkovskem polju“ poleg Prage, ako ga ne prepové general Koller kakor ga je prepovedalo c. k. policajno ravnateljstvo. Ker se vlada boji ta dan velikih demonstracij, a 600 praških policajev oboroženih ne zadostujejo, zatorej so tudi vojniki pripravljani.

Gotovo vam je še v pameti znani atentat na generala Kollerja, vsled kojega to bili jako dolgo v preiskovalnem zaporu: Bretislav Rehak, Miloš Červenka i J. Kanka, vsi trije študentje. Prvi je bil minoli teden obsojen na 12 let težke ječe v sloutne tamnice Kart-haus (u je prvi polit. zločinec v desetih letih); Červenka na 6 let k Sr. Vaclavu; in poslednji na svobodo pro-puščen.

V aferi inseratnih kolkov je v zaporu še vedno g. J. S. Skrejšovsky, Julius Gregr in Ružička. Konečna obravnava je na gotovo ustajovljena v dan 17. febr. pri kojiej nij dyombe, da bi bili obtoženi spoznani za krive; vsi drugi so uže davno izpuščeni. Vsi ti možje so same žrtve Sabinine izdaje!

Posebno se pripravljajo Čehi tu in na Moravi os-lariti na sposobni način 400 letni spomin rojstva naj-slavnega učnega moža i ponos Slovanstva, astronoma Mikulaza Kopernika, onega genija slovanskega, kojeje si potomci „nemško liberalnih“ vitezov, prisva-jajo, kot svojega rojaka Newca! Slavnost Koperni-kovo bodo slavila vsa večja česko-moravska mesta i sicer javno kacih 60 in to 12. prib. mes.

Konečno naj še omenim, da generalna podružni-ca banke „Slovenije“ za svatovaclavsko korono pod vodstvom na celem jugu občno znanega in cenjenega g. J. L. Črnega vrlo napreduje, ter se v vseh zavar. oddelkih čvrsto udomačuje, kajti vsaj v tem ogledu vlada, ter smo si priborili, akoravno v velikini težavami, vzajemnost slovansko na materijalnem polji, ko-rak za korakom! Kakor je česka banka „Slavija“ pri Vas vsacemu Slovencu tako dobro znana, kot ta Čehu, ravno tako bode tudi „Slovenija“ na Českem in doma na Slovenkem vrlo napredovala.

Iz Prage 6. febr. [Izv. dop.] Kar se je pričakovalo z gotovostjo, se je tudi zgodilo. Dne 2. febr. na kojega so bili po celem Česko-Moravskem oglašeni ta-bori, se je zopet enkrat vlada vjela na limanice, kajti mislila je, da se ravno ta dan povsoli napravijo de-monstracije. Toda kako? Dasiravno so vse česke novine prisezale vladi, da se nič protipostavnega ne zgodi, tabori da bodo prazni, nič ne de, vlada to nij hotela verjeti, kajti po praških ulicah šetajoč se policaji z nasajenimi bodaki pri belem dnevu, c. k. dragoni, žandarji, infanteristi itd., zvonaj mesta, na straži po-sadka konsignovana: to je bil vendar živ dokaz čes-keemu občinstvu, da hoté kak kraval provocirati, a po-tem razglasiti obleženo stanje. Vendar k temu tako daleč nij prišlo, drugi svečan nam je minol brez najmanjšeg. nerada, tu v Pragi kot na deželi, v veliko žalost ustavaške svojati.

Do kacega vrhunca so ti klatovitezi uže prispeli v ščuvanju slovanskih narodnostij, nam je dokaz neki „brandartikel“ v „Neue freie Presse“ od sobote, v ko-jem neki zlot povestni Schütz (Abraha movpotomec) v glav-nem mestu slavne Cislajtanije kida goj na Čehe.

Čital sem „Slovenski Narod“, koji prinaša ljubli. „Tagblatt“ psovke na Slovence i narodnjake, ali ver-jemite mi, to je proti napadom onega židovskega po-balina še — uljudno.

„Tako nepiše, pravijo „Nar. listy“, nijedni turški list proti krščanskemu „glavru“, tako piše dunajski naj-glavni organ cislajtanijskega o narodu českem. Tako se piše po nemški, v kulturnem svetovnem jeziku najizobra-ženejšega naroda; v glavnem mestu civilizovanega ustav-nega cesarstva avstrijsko-ogrskega, kojemu smo mi Čehi ustanovniki i najvažnejši živelj.

I taki rogajo vlačugarji se narodu, kojemu sam Nemec Herder prisoujuje slavno boločnost, kojega krasnih pes-nij, čistega milozvučnega govora i kraljeve Prage sam Göthe nij zamogel prehvaliti, takovi potepini ga smejo zasmehovati?

Vi se drznete odrekati nam žrtvovalnost a pogu-nost! Narodu, kojega celo življenje nij skoro nič dru-zega, nego samo mučeništvo, koji je sto i sto let trpel na križu, na kojega so ga pribijali Vaši nemški farji, vaši Lichtenštajni, vaši Metterniči, vaši Bachi!

Narod naš tedaj nema nobenih plemenitih znača-jev! Nobenih mož iz železa, koji obetajo življenje i premoženje za svoje prepričuje! Vprašajte Vaše tam-ničarje, profose i kazamatne policaje, oni vam povedo! Vprašajte gore briksenske, kaj vam odgovore. Da, i

vendar narod na pol ubit i zatrt, vnovič ustaja od mrtvih z nadejo v srci i močjo življenja na čeli!

Včerajšnji „Narodni Listy“ predlagajo narodni stranki i celemu narodu gledé ostudnega članka:

„Občinstvo česko naj oglasi prislišo s. kr. okr. poglavarjem, v najbližjih dneh tabora s točko: Še li ujema s poštenjem države avstrijske, i nij li to sramočnejše časti gledé samega, ako se tako o narodu českem javno piše, kot je stalo v „Neue Presse“, v številki od 1. februvarja t. l.?”

Dotični članek se k prošnji v povolenje tabora priloži, kajti gotovo vlada te tabore povoli, vsaj se na njih ne bode proti blaženi ustavi nič govorilo!

Morda se v celih 10. letih toliko novin českijh nij konfiskovalo, kot ravno v tej dobi peticijskega gibanja.

Po novem letu se nam je tu zopet mnogo novih časopisov narodilo, n. pr. lepoznanški list „Lumir“; urednika ste znana spisovatelja g. Neruda i V. Halek; dalje humoristično nepolitični „Paleček“ i 15. t. m. počne izhajati „Slovenski obzor“ štirinajstodnevnik, v českem in v ruskem jeziku.

Politični pregled.

Volilna reforma se še zmerom vlačí kot temna megla v avstrijskem političnem podnebnju; nemški ustavoverni listi so zadnje dni uže močno zrohnili in so hoteli delati neko presijo na krono. Danes pa je „Neue freie Presse“ uže bolj krotka, ker prinaša vest, da je cesar potrdil načrt volilne reforme in da bode ministerstvo predložilo to postavo te dni hiši poslancev. „Wanderer“ in „Vaterland“, oba dunajska federalistična lista, pa ne vesta še nič o tem, temveč povdarjata, da je zmešnjava v ustavovernem tabru, da žuga nastanje krize v ministerstvu in da je mogoče, da dobimo zopet tako zvano prelazno ministerstvo, v katerem ostanejo od starih ministrov Stremayr in Lasser in njim se pridruži še Taaffe, morda tudi Goluchovsky, ali pa Zibilyevicz. Koliko je na tem verjetnega, je težko soditi pri sedanjem položaji.

Samo toliko se ve, da se ministerstvo po Goluchovskem s Poljaki pogaja, da jim obljublja polno železnic in drugih koncesij, če ostanejo v državnem zboru za čas obravnave o volilni reformi, pa da Goluchovsky ne more nič doseči pri svojih rojakih, temveč se sliši, da Goluchovsky na svojo roko spodbkupa sedanjó ministerstvo, da bi on sam prišel zopet na krmilo. Čuditi bi se bilo res, ako bi se Poljaki še enkrat dali preslepiti, posebno letos, ko jim zadnja adresa gališkega zbora jasno kaže pot, po kateri morajo hoditi, če hočejo postopati po svoji dolžnosti. Nij tedaj mogoče še nič soditi ob osodi volilne reforme; prihodnjie pa bomo najbrže kaj pozitivnega poročali; dozdeva pa se nam, da bo v kljub vsem adresam na cesarja vendar prišla volilna reforma pred drž. zbor, dasiravno se sliši, da so dvorski krogi jako osupnjeni zaradi adresne agitacije.

Po Slovenskem se zdaj vkljub pripovedi od strani vlade adresa na cesarja marljivo podpisuje. Kaj nastane potem, če pridejo direktne volitve pred drž. zbor, menda še samo ministerstvo ne ve.

Predelska železnica se zdaj presoja v pododseku, v katerega so izvoljeni poslanci Braudstetter, Sitz in Schaub; vsa znamenja kažejo, da je mogoče da zmaga ta črta, če se zopet reč ne zavleče po stari navadi.

Na Českem Koller tako absolutično vlado, kakor da bi bil tam kje na Kitajskem, kamor ga je bil zadnjie enkrat „Narod“ poslal; vsaki dan je polno českijh časnikov žrtv policijskih rok, tako na priliko je bila „Politik“ v 16. dneh 12 krat konfiskovana.

Cesarica Karolina Avgusta, četrta udova rajncega cesarja Franca I. je v visoki starosti umrla 9. t. m.

Kakor se danes izve po brzojavih, pride volilna reforma jutri, 14. t. m. pred drž. zbor.

V pruski zbornici, je te dni poslanec Lasker razkril mnogo sleparij, ki so se godile na Pruskem s koncesijami železnic, očital je enemu in drugemu poslancu, da je toliko in toliko dobil za koncesije; iz tega je nastal škandal in nemški pošteni časniki tirjajo, da se reč na tanko preiskuje. Vsa reč je napravila veliko senzacijo in pruska zbornica bo morala to sitno reč preiskavati.

Kaj pa bi bilo, ko bi se v naši lesenjači oglašil kak Lasker? Pa pri nas menda so prišli iz mode Laskerji, da bi švindlarje lasali. Na neko

interpelacijo zaradi poljskega jezika v Poznanskem je pruski minister za uk odgovoril, da morajo Poljaki veseli biti, da jih je nemška kultura obsenčila. Vse tako, kakor pri nas.

Angleški Princ Artur in ruska princesinja Marija Alexandrovna sta zaročena; to je neko znamenje prijaznosti mej Rusko in Anglijo. Ruski general Kaufmann je uže odpotoval v Kivo, za njim pojdo veliki knez Nikolaj in vojvoda Lichtenberski; tedaj bo uže kmalo začela vojna.

Španski kralj se je odpovedal prestolu, zdaj je na Španskem ljudovlada; ali prav za prav anarhija. Starneke se bodo klale mej soboj, dokler pride kaka močna roka, da je podjarmi.

Razne vesti.

(Viteška bravura.) Slovenska firma „M. Hadolin, prodaja kolonijalnega in jedilnega blaga“ v Gorici je bila pretekli teden žrtva nesramne roke neke na najnižji stopinji omiko stoječe ultra-drhali. Dal to vam je slavna zmaga, pomazati v temni noči nedolžni slovenski napis, leseno desko enega narodnega trgovca, koji, bi rekli, izključljivo se Slovenci kupčuje; tedaj je primeren tudi tak napis.

Takih lavorik, dragi naši, si mi lahko vsaki večer nabere, ali tako daleč nijso zabredli še celó slov. „facchini“ ne, ki razumejo bolje spoštovati tujo lastnino, kakor nekteri prenapeteži, kateri bi radi v Gorici vse uničili, kar le na slovenstvo spominja. I vendar — zdi se nam — je to dovršila ona klika, ki se šteje mej „omikance“ zakotnih političarjev, ki uže leto in dan pravi napredek in občno blagostanje na Goriškem ovira. To kaže tudi tinktura, ki je bila jako umetno napravljena, namreč iz alizarinovega črnila, trpentinovega olja i drugih zmesij, tako da tabla se ne da očistiti na noben način, — češ, g. H. bode prisiljen napraviti italjanski napis; ali ta želja se vam bratje (!) ne bode spopolnila. Sicer ne bode tudi slovenskega več; in edino le zaradi lepšega zidovja tuje palače, katero se je zadnjie tako ostudno onesnažilo.

Mi Slovenci bomo znali g. Hadolin-a bolje zdaj poiskati, nego popred, ko je slov. tabla nad vrati še visela. Svetujemo tudi našim narodnjakom še enkrat, naj podpirajo narodne trgovce, ker tu je močna korenika slovenstva na Goriškem; ne gledé na krivico, ki se nam godi v naši trgovski i obrtnjski zbornici, katera ne jemlje faktorja slov. trgovcev v najmanjši poštev. Tempora mutantur, et nos mutamur in illis. Onim strahopetnežem pa, — ki se bojé uže ene slovenske, neoborožene, lesene table — obečamo puhlo prihodnjost, ter jim svetujemo naj se potrudijo malo po štacunah, krčmah, raznih trgih, uradnihah itd. in prepričali se bodo kateri jezik se pri nas največ govori; naj sodijo potem sami, ali je prav, da se slovenstvo v Gorici tako prezira in se pri vsaki priliki uničuje.

Čudimo se, da mej tem ko vsi tukajšnji listi obsujejo to nesramno dejanje, list italjanissimov o tem molči. Potem pa naj še prinaša članke o zvezi Slovencev z Italijani proti Nemcem. Smo uže rekli, da našim liberalnim Italijanom je treba še dosta učiti se, pred ko lahko mislijo na zaveznike.

(G. dr. Hasting) je imenovan za poverjenega tolmača hrvatskega jezika pri c. kr. dež. sodniji v Ljubljani. (Slov. N.)

(Vesela novica.) G. Luka Svetac, poslanec i notar, se je 9. t. m. v Litiji poročil z gospodičino Turi. Nij vrag, da bi zdaj čestitega gospoda Svetca Litija bolje ne mikala, nego državnozbornski Dunaj. Kakor se vidi, se je celo Hymen zvezal s federalisti.

(Imenovanje.) Učitelj na ljudski šoli v Grgarji je imenovan Anton Dic, dozdej začasen učitelj tamkaj; na Kviškem pa Francšek Sternad, dozdej podučitelj v Črničah.

(Prežirnova - Vodnalkova beseda v Rojani) v nedeljo, 2. t. m. je bila prav močno obiskana; prostori čitalnice so bili prenapolnjeni, tako da je veliko ljudstva moralo poslušati v postranskih sobah. Tudi nekoliko goriških Slovencev se je udeležilo te besede. Vse pesni so se prav dobro pele, posebno moramo pohvaliti rojanski domači zbor. Igra „Pot skozi okno“ se je vršila izvrstno; pohvaliti moramo gospodičine Veselovo in Kendovo, pa gospo Dolinarjevo, katera se je pokazala kaj spretna za domače naravne role, in gosp. Resmana kot dobrega komika. Po besedi bil je živahen ples, pri katerem se je mladina kaj marljivo sukala. Začej besede in plesa bil je demokratičen; videl si gospodičino zraven lično oblečene mandrijere, tržaškega gospoda s kmetom iz okolice v prijaznem pogovoru pri čaši vina; videl si pa tudi nektere odpadnike, kateri so podpisali peticijo za laški III. razred v rojanski šoli, pa tem se je bralo na obličju, da se več domačih ne čutijo v domačem krogu. Naj bode za zdaj to njih kazen; slaba vest pa jih bo še dalje preganjala, ko bodo zvesti si-

novi majke Slave s prstom za njimi kazali. Rojanska čitalnica je ena prvih na Slovenskem; mi častitamo marljivemu odboru. Kakor se pa sliši, se hoče združiti rojanska čitalnica s tržaško; to bi bilo prav, ker združeni te čitalnice bi lahko izvrstno vzbujale slovenski duh v Trstu.

(Bučelno pičenje je umrlo) profesorja Carlo Bruna v Casali. Mož je bil velik prijatelj bučel, katore je redil na svojem gradiču. Nekega dne gre k Lujaku, ne mara da je hotel med jemati bučelam, pa one se ustavljajo in ena ga piči. Profesor Bruno se kmalu zgrudi in umrje. Bil je uže od nekdej jako občutljiv in nervozen in je uže večkrat padel v medfivce, kadar ga je kaka bučela pičila. (Sl. N.)

(Slovenski Narod), vrli naš dnevnik, ki nam v vsakem listu prinese toliko raznoterih novic, da ga vsak dan teško pričakujemo, je začel tudi ljubljanski policiji tako dopadati, da ga je ta teden uže dvakrat prihržala, t. j. pod pečat dejala. Lista od 6. ia 11. februvarja sta konfiskovani; se ve, da v imenu tiskovne naše svobode! Pri tej priložnosti našega dnevnika nečemo svoji gospodi čitateljem še posebej priporočati, ker vidimo, da uže slavna c. kr. ljublj. policija skrbi za reklamo.

(Telegram) od uredništva „Sl. N.“ nam naznanja, da od vseh stranij Slovenije prihajajo v Ljubljano peticije na cesarja zoper volilno reformo. Goriški Slovenci, mi tudi ne smemo zaostati!

(G. Podobnik), župan v Cirknem, je te dni pisal prijatelju našega lista v Gorico, da je ondotni umeteljnik g. Peternel dovršil veliko i jako lepo sliko našega g. dr. Lavriča za cirkljansko čitalnico. Mi smo imeli priliko opazovati uže slike Vodnika, Preširna, Tomana i Bleiweisa, katera je izdelal g. Peternel i morali smo se jako čuditi izrednemu talentu tega mladega moža, kateremu iz vsega srca želimo, da bi mu bilo mogoče kmalu svoje Cirkno zamenjati z Rimom ali z Bonoukami. Slovenski Mecení, kde ste?

(Napredek.) Iz Innsbrucka na Tirolskem, kder zdaj biva celovski polk, pri katerem je tudi mnogo goriških Slovencev, nam piše prijatelj, da se vsi častniki i podčastniki uče slovenskega jezika, zato ker je vojno ministerstvo zaukazalo, da se morajo slovenski vojaki v svojem jeziku pri ekserciranju podučevati. Živi g. stotnik Komelj, ki je se svojo „bojno službo“ k temu napredku toliko pripomogel!

(Adresa na cesarja) je tudi na Goriškem pletela na ovire, kakor nam kaže sledeči dekret, ki je bil po našem glavarstvu razposlan na vse županije:

S'avnemu županstvu v . . . . . Politično društvo Soča sklenilo je v zadnjem splošnem zbirališču obe prošnji za napravo narodnih srednjih šol in proti v-peljavi neposrednih volitev na županstva razposlati, da bi ona tajste podpisala in podpise veljavniših občinarjev preskerbele.

Ker je od ene strani društvo Soča prestopilo meje pristojne društveni delavnosti, ker zamorejo prošnje le od njenih udov ne pa prošnje od občinskih uradov ali od privatnih in družbi nedotičnih oseb in od druge strani bi županstva svoja lastna polročja prestopilo, ko bi se udeleževalo političkih agitacij, je povabljam, da se o zadevi teh namenov družbe Soča tesno derži postavno pripuščeni mej in da mi na vsaki način o naključbah poročí.

CES. KR. OKRAJNO GLAVARSTVO

v Gorici 8. febr. 1878.

C. k. namest. svet. I R.

Reichbach I. r.

Politično društvo se sicer ne vtika več v adresne zadeve zunaj društva; ampak preskrbljeno je po privatni poti, da se adresa prav pridno podpisuje. Iz Koprive na Krasu se nam prav deneš piše: V naši vasi je polpisal adreso župan in vsi starešine pa še 200 družih hišnih gospodarjev; z veseljem podpisujejo tudi po drugih vaseh na Krasu adreso in ker prina-ujkuje adresnih pol, morajo ljudje na druge čiste pole svoja imena podpisavati. Če bo tako šlo, bo samo na Krasu podpisov na tavezente.

(Petitija za predelano železnico) je podpisalo 28 občan iz soške doline; ta peticija se je poslala, kakor se sliši, državnemu zboru.

(Lokavca pri Ajdovščini) se nam uže zopet piše, da ondotni župan prav po paševsko županí, da samovoljno razpolaga z občinskimi premoženjem, da se je neodnost in intrige mej občinarje in da se tudi g. vikar nij poboljšal, ampak da še zmerom v cerkvi čez nektere občinarje zabavlja ter jih tako sramoti, da morajo cerkev zapuščati. Nadalje se nam piše, da je bil pod 10 letnim županovanjem g. Belka in Blažka zmerom lep mir v občini, zdaj pa je v dveh mesecih županstvo podalo 3 kriminalne tožbe proti poštemim občinarjem in sicer na taki podlagi, da pride najbrže županstvo samo v zadrege, ker pridejo po pravdi reči na dan, katero ne bodo ravno častitljive za gospode

pravdarje in njih druge. Žalostno je, da v tako mali občini tak hud nemir vlada, da se je bati slabih nasledkov; še slabše pa je, če se mora župan kake občine na stražo žandarjev upirati. Menda bo treba Lokavsko županstvo na drobno sito djati.

(V Dornbergu) je bila 9. t. m. mnogo obiskovana beseda. Toliko ljudstva in od vseh strani nij bilo še nikoli v Dornbergu. Program, obstoječ iz petja, deklamacije in dramatične predstave, obnesel se je dobro, da, za na kmetih izvrstno. S posebno hvalo moramo omeniti gospodičine deklamovalko M. M., ki je pokazala, da se da tudi kratke pesmice lepo in uspešno deklamovati. Tudi pri igri „Kateri bo?“ je omenjena gospodičina s svojo tovarušico A. K. srečno in gladko svoj nalog izvršila. Petje doma izsolanih kmetiskih fantov je hvale vredno, želeli bi bilo le, da bi si toliko težkih kompozicij, kakor „plesalna“ v bodoče ne izbirali. Da je bil potem jako živahen in zanimiv ples, za to je uže posebno skrbela dornberška mladina.

(War.) Vodja mlinov v Paleh, Italijan po rodu, je daroval pri dornberški besedi, 15 gold. katere ima ondajšnji predsednik razdeliti med domače uboge. Italijan z dušo in telesom, je vendar napil o tej riliki slovanskim narodom, borečim se za svobodo in napretek.

(Vinske cene) se malo spreminjajo, tudi nij posebne kupčije, ker se je 1872. vino skoro vse po večjih vinotročih pokupilo. Sploh pa 1872. tako visoko cene ima, da ga krčmarji nikjer ne morejo točiti po 48 kr., kakor druga leta, ko je novo vino se točilo po 28, do 36 kr. bokal. Letos pa je povsodi po 56 do 60 kr., v tem, ko se kisi 1871. po 48 kr. dobiva. Enake razmere so tudi na Avstrijskem, kjer velja najslabše 1872. 12 do 13 gold. veliko, 1868. in 1869. pa celo 30 gld. in na Ogrskem, kjer je črno budinsko (Ofner) in šegarsko vino po 20 gld., belo navadno pa po 11 do 12 gld. Delo v vinogradih se je uže pričelo; po večem je rez končana, tudi se je pridno grabalo. Sneg pa, ki je zapadel te dni, bo motil delo, če ga jug skoro zopet ne odpravi, (Sl. N.)

(Jesuitov) živi v avstrijski državi 491. Mej temi je 226 duhovnov, 120 skolastikov in 148 coadjutorjev.

(Na španjskem) za Filipa II. (1556-1598) nij bilo nič manje nego 58 nadškofij, 684 škofij, 11.000 samostanov, 23.000 bratovščin, 46.000 menihov, 13.800 nun, 312.000 deželnih mašnikov in več nego 400.000 duhovnov poleg 80.000 civilnih slug in 367.000 državnih uradnikov.

Poročilo

ob občnem zboru polit. društva dne 5. februarja t. l.

Predsedoval je g. dr. Lavrič, a mej zborom tudi gg. podpredsednika Matija Doljak in Viktor Dolenc. Navzočih je bilo 38 članov in od strani političke gosposke g. c. k. namestništveni svetovalec baron Reckbach. Zapisnikar E. Klavžar.

Ob 1½ ure popoldne napove g. predsednik dr. Lavrič začetek zborovanja. Odstopivši predsedovanje g. Doljaku, poroča v odborovem imenu o prvi točki dnevnega reda, to je o preuravnavi naših srednjih šol v narodnem zmislu in sklene svoj govor s predlogom: „Naj izreče slavni zbor, da se politično društvo popolnem ujema z deželnozborskimi sklepom v zadnji sesiji za stran preuravnave naših srednjih šol, da pristopi dotični, vladi predloženi peticiji in da je društvenemu odboru naročeno, naj vabi vse slovenske občinske zastope na Goriškem, da podpišejo tudi oni vlogo, katero ima odbor v ta namen sestaviti in potem vladi predložiti.“

Dr. Lavričevo poročilo posebej natisnemo v prihodnjem listu. Odborov predlog, katerega podpirajo še drugi člani s primernimi razlogi, se odobri enoglasno.

Na to bere g. Viktor Dolenc obširno poročilo v zadevi volilne reforme. (Prostor nam ne pripušča, da bi je tukaj ponatisnili, kar pa tudi ne treba, ker je list „Soča“ to vprašanje uže na vse strani pojasnil.) Poročilo sklepa s predlogom, naj se naše politično društvo pridruži adressi, katero je sprejelo društvo „Slovenija“ v Ljubljani in ki se uže drugod po vsem Slovenskem podpisuje. Odboru pa naj se naroči, da razpošlje tiskano addresso po vseh županijah, da bi se podpisovala.

Dr. Lavrič predlaga, naj bi addresso podpisavali občinski zastopi, ker je menda za splošno podpisovanje premalo časa.

E. Klavžar podpira ta predlog in meni, da bi imeli uradni izjavi občinskih starešinstev gotovo večjo veljavnost, nego podpisi posameznikov, temveč ker je splošno

podpisovanje neke adresse v drugi zadevi ta način podpisovanja nekoliko diskreditovalo.

Dolenc popravlja ta predlog tako, da naj bi se v prvi vrsti povabili občinski zastopi, da pristopijo addressi, a da se tudi vsem drugim prika ponudi, da jo lahko podpišejo.

Ta predlog obvelja soglasno; na to se prbere še addressa društva „Slovenija“, katero sprejme zbor z navdušenjem tudi za svojo.

Ker nij drugega predmeta na dnevnem redu sklene predsednik sejo ob 3¼ uri popoldne.

Poslano.

Č. g. Ivanu Tomšiču, uredniku ljubljanskega „Vrtca.“

V 2. št. svojega časopisa ste ponatisnili mojo pesen „Mlada mati“, s katero sem se bil uže pred 11. leti v Nečakovem „Vencu“ — pregrešil. Če ste uže v moje pesni tako zaljubljeni, da je brez mojega dovoljenja v svojem časopisu ponatiskujete, potem Vas aljudno prosim, bodite tako dobri in prizanašajte vsaj mojim mladostnim poetičkim grehom; ali pa, če se jih popolnoma ne morete ogniti, tijkajte je brez mojega podpisa, kajti neprijetno mora biti učitelja slovenščine, ako v javnem listu bere take pesni s svojim podpisom. Zoper kakoršne v šoli vsak dan zabavlja.

S š spoštovanjem
V Gorici 12. februarja 1873.

Fr. Levce.

Cenik raznega blaga na goriškem tergu.

Tursica domača po 1.65 do 1.90. -- Tursica ogrska po 1.70 do 1.75 -- Rž po 2.30. -- Pšenica po 3.10 do 3.45. -- Ječmen cel po 1.80. Ječmen pehan po 3.10 do 3.20. -- Fižol po 2.40. -- Oves laški po 1.30. -- Oves ogrski po 1.20. -- Krompir po 2.20 do 2.40. -- Slanina [špeh] domač nov po 36. star po 44, ameriški po 36 cent -- Maslo surovo po 44. -- Maslo kuhano po 54. -- Vino črno po 15 do 17 gld. -- belo po 13 do 15.

Is urednikove listnice.

Nekaterim gg. gimn. dijakom iz viših razredov: Oprostite nas, da vašega „poslanega“ ne natisnemo. Moglo bi vam kaj škodovati, kajti nekateri gospodje imajo — dolgo jezo in še daljšo roko. Pokazali pa smo vaš dopis enemu tistih gospodov, za katerega se vi potezate in ta nam je rekel: „Kakor sem učil do sedaj, tako bodem učil tudi od sedaj. V tistem vvodnem članku je resnica tako zvitno in ležjo prepletena, da se mu vidi, ka ga je pisal mož, katerega so blizo dunajskih jezuitov za doktorja naredili. Njegova graja me tako prokletno malo brbi, kakor bi me njegova hvala veselila. Tudi se mi ne ljubi pričati z ljudmi take baže, kajti: Hoc scio pro certo, quotiescumque cum stercore certo, aut vinco, aut vincor, semper ego maculor.“ — Mi, ki smo samo realko študirali, ne vemo, kaj je naš prijatelj hotel reči s temi besedami, a „Glasovi učenjaki“ jih bodo uže razumeli, saj so se v deseti šoli „coprati“ učili.

Da ne homo naših č. gg. bralcev spet danes dolgočasili, ne bodemo še g. Valesu odgovarjali, nego počakali Lomo, dokler si svojega obte: mega srca v „Glasu“ ali v „Danici“ popolnoma ne olajša. Za zdaj natisnemo iz svoje listnice samo dve pismi od dveh — bivših prijateljev ali znancev č. g. „Sočinega“ uskoka. Če bode treba, bodemo pa nadaljevali.

Št. 1. se glasi:

Z Bovškega 6. feb. Bral sem „Glas“, bral sem „Soča“, bral se tudi „Danico“. Veš pa, dragi Vales, da se ne strinja z duhovskim stanom čisto nič, zabavljači, pripraviti se in drati; posebno zato ne, kar duhoven ima ljubezen učiti. Čudno je pa, če je sam nema. Ali se spominjaš besed: „Glej ko druge učiš i. t. t. Dovolil mi boš pa tudi, ako Ti na uho povem, da so nekteri duhovni, ki znajo dobro l. . . Nij daleč širokostonož od nas, ki zdaj ednega, zdaj druge-

ga napada in obrekuje človeka, ki ga še dobro pozna ne, in neve, da je častitejšje polže pobirati, kot kvarte po krémah šteti. Tako glej, dragi Vales, nij vse sveto, kakor Timisiš. Bojim se, da ravno pri tebi bo v navadi ne resnično govorjenje -- lahko tudi pišanje. Inam trojico in ta je . . . ki je prav kosmato z lažmi si ponagala; mej to trojico si tudi Ti, dragi moj! To ti na vse grlo povem; ne govori, kar nij res, in če te oči goljufajo, napravi si očale. Mene je zlo peklo tako obrekovanje, vendar nikdar Te nijsem opomnil, kot zdaj, da „Soča“ ve, da znaš neresnico govoriti, in da bi se ne čudila, če si tudi o njej kaj neresničnega pisal. Da Te „Soča“ „kaplančka“ imenuje, to se Ti prav prileže in pa tudi tvojemu prijatelju, ki Te tolaži in je ravno tak kaplanček kakor ti. Ne misli pa, da si tako modra glava, da, kar ti porečeš, vsi kakor ovec za taboj potrdimo. Le počasi! Imamo tudi mi glavo. Za zdaj tedaj še vsaj s Taboj vsi duhovni od „Soče“ ne odstopijo.

Eden Tvojih prijateljev duhovnov.

Št. 2.

S Krasa 10 febr. — Čestiti g. Marko! Z veliko pozornostjo čital sem vsako vrstico pisano o Vašem prevratu bodi si v nezmotljivi „Danici“, bodi si daleč v okrog, še celo v ljubljansko čitalnico segajočem „Glasu“ kakor tudi v goriškem brezverskem listu. Iz vsega sem izpoznal, da ste Vi. g. Marko, z vso kompanijo „Glasovo“ vred kaj nedoledni.

Ali se več ne spominjate, dragi g. Marko, kaki dolgi članki iz okolice goriške, spod Krasa in iz vpvavske doline so se tiskali v Slov. „Narodu“ pretečeno leto, v katerih so se po vsi pravici z dobrimi razlogi pobijali nameni „Glasovi“, pretehtovali značaji njegovih voditeljev? Kako vrolo so se zagovarjali „Soča“ in njena čisto iz rodoljublja izvirajoča načela? Kde vraga vendar tiči uzrok tako hitrega prevrata? Pa še nekaj!

Naj bo, denimo, da jaz odobrujem Vaša sumničnjao brezverskih za narodi vero, pogubnih namerah večine Sočinega odbora i njenega organa. Potem, se ve, da odobrujem tudi Vaš izstop iz „Soče“ i zagovarjanje Vaših, kakor Vi pravite, edino zdravih i poštenih načel. Nikakor pa ne odobrujem Vašega skakanja iz enega ekstrema v drugi. Vidite, dragi gos. Marko, to ravnanje Vam ne dela nobene posebne časti. Vi ste močno počrnil: svoj značaj o obeh vseh nepristranskih ljudij. Nij čudo tedaj, če se Vam očitajo i podtikajo vsakovrstne čudne namere. Veste, kako naj bi bilo Vaše ravnanje v takem primerljaju? Čakati Vašim načelom ugodnejših časov, a ne zagovarjati se v listu, zoper katerega rojstvo ste Vi sami hudo rogovilili. Nobeden misli, bi Vas ne bil pogrešal niti „Glas“ niti „Soča“, ko bi bili tilo stopili s političnega pozorišča. Pa kaj, Vi se mi zdite eden tistih ljudij, ki mora i na vsak način hoče govoriti, ki si domišlja, da je bog vedil kakov političen faktor mej goriškimi Slovenci in ki ima poleg svojih dobrih lastnostij tisto neozdravljivo bolezen, da ne more prebiti, če se onjem nič ne govori, nič ne piše. Pa naj se potem piše lepo ali grdo — to Vam je —, vsecko jedno.“

Star znanec.

Bratje Kahnemann

v Gorici na Travniku; 286,

V PATERNOLLI-jevi hiši

dobé te dni bogato zbirko mašin za šivati:

1. WHEELER & WILSON s polu-tružico;
2. „ „ s tružico za premikati v podobi cilindriških damnih miz za pisarije;
3. WHEELER & WILSON z navadno tružico;
4. HOWE & BECKER za družine in obrtnijska dela;
5. GROVER & BECKER za obrtnijska dela;
6. SIEGER za družine;
7. ročne mašine z dvojnimi šivom na verižico in za štepanje.

Tudi imajo v zalogi mašinske nitke, svilue nitke, olja za mazanje in prevzamejo vsakovrstne mašine v popravo.

Ob enem opozorujejo čestito občinstvo na njih bogato zalogo izdelanega perila za gospe in gospeje. Naročila se takoj izpeljejo in prav natančno in vestno.

Pri balah za neveste se dobi vse po nižji ceni in odbije se še primeren rabat za nevesto.

PODDRUŽNICA

Štajerske Eskomptne Banke

v Gorici,

eskomptuje menjice domače in inostanske in izdava nakaznice za katerokoli mesto domače in inostransko.

Na uplačila v zlatu se plačujejo obresti od 4% proti 30 dnevnemu odpovedu.

Prejemljejo se uloge nizke in visoke, začenski od 10 gold. v tekoči račun (conto corrente) z obrestimi od 5%, za katere nloge se bodo izdavale shranjen bukvice in vsak znesek bode donasal obresti od tistega dne, ko je bil uplačan.

Nadalje se izdavaajo nakaznice na blagajnico (Cassenscheine) donajajoče 4% obresti, če nij odpovednega obroka, in 5% če velja 10 dnevni odpovedni obrok.

Posojuje se denar proti zastavi vsakovrstnih urednostij.

Kupujejo in prodajajo se vrednosti vsake vrstne, kakor obligacije državne, privatne i. t. d. in take vrednosti se kupujejo po naročilu tudi za račun tretjih osob, v katerem slučaju mora naročnik podati primerno pa ne visoko kavcijo.